

Betreft: Gevraagd advies concept Mobiliteitsnota Leiden 2015-2022
Uitgebracht d.d. 18 maart 2015 door de Adviesraad WMO Leiden

1. Inleiding

Op 27 januari 2015 is de Mobiliteitsnota Leiden 2015-2022 door het college vastgesteld voor inspraak. In december 2014 en januari 2015 heeft de Adviesraad deelgenomen aan informatieavonden over deze nota en heeft toen aandacht gevraagd voor een aantal zaken. Niet alle genoemde punten zijn terug te vinden in deze nota. In ons advies zijn deze punten opgenomen.

2. Algemeen

Mensen langer zelfstandig thuis laten wonen en deel kunnen laten nemen aan de samenleving zijn uitgangspunten van de decentralisaties in het sociale domein. Hierbij is er speciale aandacht voor kwetsbare ouderen, mensen met een beperking en/of handicap. Om dit te kunnen realiseren is het nodig dat zij zich gemakkelijk kunnen bewegen in en om de woning, zich zonder belemmeringen kunnen verplaatsen van de woning naar de wijken en de stad en vice versa.

De Wmo staat voor meedoen voor iedereen. Gemeentelijk inclusief beleid en een goede uitvoering hiervan is één van de voorwaarden hiervoor. Het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (verder: VN-verdrag Handicap) zal zeer waarschijnlijk medio 2015 geratificeerd worden. De Adviesraad ziet deze Mobiliteitsnota als een uitgelezen kans om het gemeentelijk beleid rondom mobiliteit, bereikbaarheid en toegankelijkheid inclusief te formuleren, zodat de Mobiliteitsnota toekomstbestendig is. Zo kan bijvoorbeeld aan deze nota een aparte paragraaf of hoofdstuk worden toegevoegd, waarin de visie van de gemeente Leiden ten aanzien van inclusief beleid wordt beschreven en hoe dit geconcretiseerd zal worden. In de bijlage staan de betreffende artikelen uit het VN-verdrag Handicap.

De participatie van mensen met een handicap staat of valt met het optimaal in kaart brengen van drempels en het oplossen hiervan binnen het gehele terrein dat de Mobiliteitsnota omvat. De Adviesraad **adviseert** het college in een zo vroeg mogelijk stadium belangenbehartigende- en cliëntorganisaties actief te betrekken en expertise van derden te raadplegen bij de uitwerking van het beleid.

De Adviesraad **mist** in de nota een verbinding met het handboek inrichting openbare ruimte. Hoe verhouden in de nota genoemde ambities en uitgangspunten zich tot het geformuleerd beleid in het handboek? De Adviesraad **adviseert** deze ambities en uitgangspunten integraal te formuleren met ander gemeentelijk beleid.

Verder **verwijst** de Adviesraad graag naar zijn eerder uitgebrachte, maar nog steeds van toepassing zijnde ongevraagd advies uit 2009 'Handreiking toegankelijkheid openbare ruimte'.

3. Per hoofdstuk/paragraaf

- 3.1 *1.2 Beleid van hogere overheden.* De Adviesraad mist samenhang met zoals hierboven genoemd de Wmo en het VN-verdrag Handicap. **Wij adviseren** u in de mobiliteitsnota duidelijker de samenhang met beide onderwerpen te formuleren.
- 3.2 *2.2 Knelpunten in bereikbaarheid.* Hier worden met name knelpunten genoemd voor het gemotoriseerde verkeer. Knelpunten die voetgangers en mensen met beperkingen ervaren in de openbare ruimte worden niet genoemd, die zijn er echter wel. En vaak ontstaan er weer nieuwe knelpunten bij herinrichtingen. De Adviesraad **adviseert** in de tekst aandacht te geven aan de knelpunten voor voetgangers en mensen met beperkingen.

- 3.3 *2.4 Ambitie 3, stimuleren van het langzame verkeer.* Ten aanzien van mobiliteit voetgangers/mensen met een beperking wordt niet geconcretiseerd hoe de gemeente Leiden dit tot stand wil brengen. De Adviesraad **adviseert** aan deze ambitie concrete stappen te verbinden voor voetgangers en mensen met een beperking in het verkeer.
- 3.4 *3 Ruimtelijk concept.* De Adviesraad vraagt zich af waarom bij ontwerpen alleen de aandacht gericht wordt op de voetganger in de binnenstedelijke zone (Bio Sciencepark, Stationsgebied, binnenstad). Voor de wijken en de winkelcentra in de wijken dient er ook in de ontwerpen aandacht te zijn voor de voetgangers en mensen met een beperking. De Adviesraad **mist** een visie op een verbindingsstructuur voor voetgangers tussen wijken en met binnenstad. De Adviesraad **adviseert** deze visie in dit hoofdstuk op te nemen.
- 3.5 *5 Duurzaamheid, leefbaarheid en verkeersveiligheid.* In eerdere bijeenkomsten over deze nota heeft de Adviesraad het al genoemd: De meest duurzame en leefbare vorm van mobiliteit die ook bijdraagt aan de verkeersveiligheid is verplaatsing te voet. In dit hoofdstuk wordt het voetgangersbeleid gemist. De Adviesraad **adviseert** voetgangersbeleid in dit hoofdstuk te beschrijven.
- 3.6 *5.2 Verkeersveiligheid.* Veiligheid van ouderen en mensen met beperkingen en hun eventuele hulpmiddelen wordt van steeds groter belang. De Adviesraad **adviseert** gegevens met betrekking tot veiligheid van ouderen en mensen met beperkingen en hun eventuele hulpmiddelen die te vinden zijn op verschillende websites¹ te raadplegen bij het formuleren van gemeentelijk verkeersveiligheidsbeleid.
- 3.7 *5.3 Wijkgerichte aanpak.* Juist op dit onderdeel ziet de Adviesraad kansen voor het toegankelijker maken van de openbare ruimte. De Adviesraad **adviseert** het college in de uitvoering hieraan prioriteit te geven.
- 3.8 *6 Openbaar vervoer.* De Adviesraad **mist** de toegankelijkheid van het openbaar vervoer zelf, evenals aanvullende openbaar vervoerssystemen zoals de Regiotaxi. **Geadviseerd wordt** toegankelijkheid van het openbaar vervoer en aanvullende openbaar vervoerssystemen in dit hoofdstuk te beschrijven.
- 3.9 *7 Langzaam verkeer.* In de eerste alinea **mist** de Adviesraad dat lopen ook duurzaam, leefbaar en gezond is en daarom bevorderd of ondersteund zou moeten worden. **Advies:** opnemen dat lopen duurzaam, leefbaar en gezond is en ondersteund moet worden.
- 3.10 *7.1 Voetgangers.* Oversteekbaarheid van wegen is voor voetgangers van belang. De Adviesraad **mist** een visie hierover van het college in de tekst. Om de positie van de voetganger (met en/of zonder beperking) volwaardig mee te nemen **wordt geadviseerd** hiervoor in het ontwerp in een vroeg stadium de juiste expertise, zoals bijvoorbeeld aanwezig bij belangenbehartigende partijen, te betrekken.
- 3.11 *7.2 Fiets.* De Adviesraad **adviseert** in deze paragraaf te beschrijven dat bij het ontwerpen van de fietsinfrastructuur ook rekening gehouden wordt met fietsers met een beperking. Zij maken bijvoorbeeld gebruik van driewielers en tandems waardoor complexe situaties kunnen ontstaan. De Adviesraad **adviseert** ook aandacht te hebben voor adequate stallingsmogelijkheden.

¹ De spoedeisende hulp ongevallen geven inzage in het aantal valongevallen en ongevallen met rollator/scootmobiel: <http://www.veiligheid.nl/cijfers/mobiliteitsongevallen-55plussers> . Hier kan per gemeente het aantal ziekenhuisopnamen en letselgevolgen nader worden geanalyseerd. <http://www.waarstaatjegemeente.nl/> een goed toegankelijke openbare ruimte afgestemd op voetgangers met hun beperkingen en eventuele hulpmiddelen kan bijdragen aan de verkeersveiligheid.

- 3.12 *8.1 Parkeren.* De Adviesraad **adviseert** een passage op te nemen over invalidenparkeerplaatsen en -kaarten. Deze maken namelijk ook onderdeel uit van het bestaande en te formuleren beleid.
- 3.13 *8.2 Ketenmobiliteit.* In de keten zijn onder het langzame verkeer naast voetgangers tevens mensen met een beperking met hun eventuele hulpmiddelen. **Geadviseerd wordt** hen apart te benoemen.
- 3.14 *9 Verkeersmanagement.* Voetgangers/mensen met een beperking kunnen ook profijt hebben van het verkeersmanagement. **Geadviseerd wordt** apart aan hen aandacht te besteden bij de managementsystemen.

*Adviesraad WMO Leiden
18 maart 2015*

BIJLAGE

Artikel 5 lid 4:

Specifieke maatregelen die nodig zijn om de feitelijke gelijkheid van personen met een handicap te bespoedigen of verwezenlijken, worden niet aangemerkt als discriminatie in de zin van dit Verdrag.

Artikel 9

Toegankelijkheid

1. Teneinde personen met een handicap in staat te stellen zelfstandig te leven en volledig deel te nemen aan alle facetten van het leven, nemen de Staten die Partij zijn passende maatregelen om personen met een handicap op voet van gelijkheid met anderen de toegang te garanderen tot de fysieke omgeving, tot vervoer, informatie en communicatie, met inbegrip van informatie- en communicatietechnologieën en -systemen, en tot andere voorzieningen en diensten die openstaan voor, of verleend worden aan het publiek, in zowel stedelijke als landelijke gebieden. Deze maatregelen, die mede de identificatie en bestrijding van obstakels en barrières voor de toegankelijkheid omvatten, zijn onder andere van toepassing op:
 - a. gebouwen, wegen, vervoer en andere voorzieningen in gebouwen en daarbuiten, met inbegrip van scholen, huisvesting, medische voorzieningen en werkplekken;
 - b. informatie, communicatie en andere diensten, met inbegrip van elektronische diensten en nooddiensten.
2. De Staten die Partij zijn nemen tevens passende maatregelen om:
 - a. de implementatie van minimumnormen en richtlijnen voor de toegankelijkheid van faciliteiten en diensten die openstaan voor, of verleend worden aan het publiek, te ontwikkelen, af te kondigen en te monitoren;
 - b. te waarborgen dat private instellingen die faciliteiten en diensten die openstaan voor, of verleend worden aan het publiek aanbieden, zich rekenschap geven van alle aspecten van de toegankelijkheid voor personen met een handicap;
 - c. betrokkenen te trainen inzake kwesties op het gebied van de toegankelijkheid waarmee personen met een handicap geconfronteerd worden;
 - d. openbare gebouwen en andere faciliteiten te voorzien van bewegwijzering in braille en in makkelijk te lezen en te begrijpen vormen;
 - e. te voorzien in vormen van hulp en bemiddeling door mensen, met inbegrip van begeleiders, mensen die voorlezen en professionele dovertolken om de toegang tot gebouwen en andere faciliteiten, die openstaan voor het publiek te faciliteren;
 - f. andere passende vormen van hulp en ondersteuning aan personen met een handicap te bevorderen, teneinde te waarborgen dat zij toegang hebben tot informatie;
 - g. de toegang voor personen met een handicap tot nieuwe informatie en communicatietechnologieën en -systemen, met inbegrip van het internet, te bevorderen;
 - h. het ontwerp, de ontwikkeling, productie en distributie van toegankelijke informatie- en communicatietechnologieën, en communicatiesystemen in een vroeg stadium te bevorderen, opdat deze technologieën en systemen tegen minimale kosten toegankelijk worden.